

Максимова О. О., Ткачук Т. В. Використання блоків Дьєнеша для розвитку логічного мислення у дітей дошкільного віку. *Topical aspects of modern scientific research. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference.* CPN Publishing Group. Tokyo, Japan. 2024. Pp. 334-337.

УДК 373.2: 5 (075.8)

ВИКОРИСТАННЯ БЛОКІВ ДЬЄНЕСА ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Максимова Олена Олександрівна,

к. пед. н., доцент

helen.maks23@ukr.net

Ткачук Тамара Василівна,

студент

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

tkacuktoma358@gmail.com

Анотація: стаття присвячена дослідженню можливостей використання блоків Дьєнеша як ефективного інструменту для розвитку логічного мислення у дітей дошкільного віку; наведено основні характеристики блоків Дьєнеша; представлено способи використання блоків Дьєнеша з метою розвитку логічного мислення у дітей дошкільного віку.

Ключові слова: логічне мислення, розвиток логічного мислення, операції логічного мислення, блоки Дьєнеша, діти дошкільного віку.

Розвиток логічного мислення у дітей є важливою складовою їх загального когнітивного розвитку. Добре розвинуте логічне мислення сприяє усвідомленню принципів порядку, аналізу і розв'язанню проблем. Це навички, які допомагають дітям у навчанні і їх подальшому житті. Дослідження в галузі розвитку дітей дошкільного віку завжди актуальні, оскільки цей віковий період є найбільш чутливим для формування різнопланових навичок і вмінь, і в цей

час відбувається активний розвиток мозку. Блоки Дьенеша є ефективним і популярним засобом для розвитку логічного мислення. Вони використовуються в широкому спектрі освітніх програм та методик для дітей різного віку, і вивчення їх впливу на дошкільників є перспективним щодо розробки нових технологій навчання. Розвиток логічного мислення в дітей допомагає покращити їх здатність до розв'язання проблем, прийняття рішень і креативного мислення. Ці навички особливо важливі в сучасному світі, де вимагається вирішення складних завдань і аналіз інформації. Таким чином, дослідження щодо використання блоків Дьенеша для розвитку логічного мислення у дітей дошкільного віку є важливим і актуальним напрямком в галузі педагогіки та розвитку дитини.

Особливості використання логічних блоків Дьенеша в освітньому процесі закладів дошкільної освіти окреслювали у своїх наукових розвідках О. Гнізділова, М. Кушнірук, О. Ліннік, В. Мамон, С. Нікітченко, В. Новікова, Т. Пагута, А. Половець, Т. Самчук, І. Яблонська та інші. Дослідники зауважують, що використання логічних блоків Дьенеша в системі освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», дозволяє не лише закріпити отримані знання, але і активізувати розумовий розвиток, формувати такі операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, класифікація, узагальнення, систематизація, абстрагування, аналогія, кодування та декодування.

Працюючи з дітьми молодшого дошкільного віку, ми помітили, що завдання, які потребують розмірковувань, діти рідко виконують, на відміну від репродуктивних завдань. Отже, розвиток мислення потребує більш уважного ставлення та корекції тих способів, які в більшості використовуються вихователями в ЗДО. Тому метою нашої статті ми визначили розкриття сутності блоків Дьенеша та їх використання для розвитку елементів логічного мислення у дітей дошкільного віку.

В. Клак висновує, що логічне мислення представляє собою процес пізнавальної активності, в якому відбувається узагальнене й опосередковане відображення дійсності. Цей процес включає в себе використання логічних

конструкцій і готових понять. Логічне мислення розвивається на основі образного мислення і є його вищою стадією. Воно є складним і тривалим процесом, який потребує володіння різними розумовими навичками, такими як аналіз, синтез, абстрагування, порівняння, узагальнення, а також розуміння логіки міркувань і використання різних методів, таких як індукція і дедукція [1, с. 23].

На нашу думку, логічне мислення – це вид когнітивної діяльності, який передбачає здатність аналізувати інформацію, визначати закономірності, робити висновки та вирішувати завдання, базуючись на розумінні логічних зв'язків, на застосуванні правил логіки і доборі логічних аргументів.

Для розвитку логічного мислення у дітей дошкільного віку ефективним є використання блоків Дьенеша. Блоки Дьенеша – це навчальний матеріал, який використовується для розвитку різних аспектів дитячого розвитку, таких як сприйняття кольорів, форм, величини та товщини геометричних фігур.

З. Герасимюк вважає, що основна мета використання дидактичного матеріалу - навчити дошкільників вирішувати логічні завдання на класифікацію за властивостями [2, с. 74].

О. Гнізділова та однодумці зазначають, що за допомогою блоків Дьенеша вихователі навчають дітей розв'язувати логічні завдання і розвивають їхні навички мовлення. Ці логічні ігри з блоками можуть бути використані під час навчальних занять, в художньо-естетичній творчості та в ігровій діяльності дітей. Під час малювання діти можуть користуватися цими блоками для обведення фігур, розфарбовування їх та додавання деталей тощо. У процесі аплікації діти використовують ці блоки для створення зображень, складених з логічних фігур [3, с. 201].

Основні характеристики блоків Дьенеша:

– форма: кожна фігура має свою форму, це може бути квадрат, трикутник, прямокутник, круг. Форма допомагає дітям розрізняти та класифікувати об'єкти.

– колір: кожна фігура має свій власний колір, різні кольори допомагають дітям розвивати навички розрізнення та сприйняття кольорів. В блоках Дьенеша фігури представлені у жовтому, червоному, синьому кольорах.

– розмір: фігури в наборі різняться за розмірами, це означає, що є фігури більші та менші, робота з розмірами допомагає дітям розуміти поняття величини та порівнювати їх;

– товщина: кожна фігура також має свою товщину, це може бути товстий або тонкий блок, робота з товщиною допомагає дітям розвивати навички сприйняття просторових відношень.

Як ми бачимо, роль блоків Дьенеша в розвитку логічного мислення у дітей дошкільного віку дуже важлива. Представимо деякі способи використання цих блоків:

1. Розвиток просторового мислення – діти можуть експериментувати зі створенням різних фігур і об'єктів, вчать розуміти просторові відношення між блоками та розвивають спроможність уявляти об'ємність структур.

2. Сортування та класифікація – діти можуть сортувати блоки за розміром, формою, кольором, або іншими характеристиками. Це допомагає розвивати навички аналізу та класифікації.

3. Розробка графічного мислення – діти можуть намалювати плани своїх конструкцій на папері, використовуючи графічні символи. Це допоможе їм розвивати навички планування та відтворення об'єктів.

4. Розвиток математичних навичок: використання блоків Дьенеша може допомогти дітям розуміти поняття кількості, розміру, форми, та інші математичні концепції.

5. Співпраця та комунікація – гра з іншими дітьми або дорослими над спільними конструкціями сприяє розвитку навичок співпраці та комунікації.

Загалом, використання блоків Дьенеша є важливим інструментом для розвитку логічного мислення у дітей дошкільного віку. Ці блоки сприяють розвитку навичок аналізу, логічного мислення, творчості та математичного розвитку. Вони також допомагають дітям розвивати координацію рук та очей,

виявляти та розв'язувати проблеми та навчають їх працювати в команді. Перспективи подальших розвідок полягають в дослідженні розвитку творчого початку дітей засобами блоків Дьенеша.

Список літератури

1. Клак В. О. Психологічні особливості розвитку логічного мислення дітей дошкільного віку. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія»: науковий журнал. Острог: Вид-во НаУОА, серпень 2019. № 9. С. 21–25.
2. Герасимюк З. Блоки З. Дьенеша як інноваційна технологія формування логіко-математичної компетентності. *НАУКА. ОСВІТА. МОЛОДЬ*. 2023. С. 73–76.
3. Гнізділова, О. А., Гришко, О. І., Клевака, Л. П. Розвиток у дітей дошкільного віку логіко-математичних уявлень та умінь у процесі використання логічних блоків Дьенеша та паличок Кюїзенера. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: "Педагогічні науки"*, (4). 2021. С. 199–206.